

تعیین اندازه نمونه بیزی برای توزیع نرمال با استفاده از فاصله‌های با کمترین زیان پسین

نرگس نجفی^۱، حسین بیورانی^۲

^۱دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ماکو

^۲دانشکده علوم ریاضی، دانشگاه تبریز

تاریخ دریافت: ۱۳۸۸/۱۰/۱۰ تاریخ آخرین بازنگری: ۱۳۸۹/۵/۱۲

چکیده: در این مقاله ابتدا به معرفی فاصله‌های p -تحمل با کمترین زیان پسین پرداخته و سپس به کمک تابع زیان توان دوم خطأ و استفاده از سه روش متوسط طول، متوسط همگرایی و بدترین برآمد به محاسبه اندازه نمونه برای برآورد پارامتر θ در توزیع نرمال با توزیع پیشین نرمال پرداخته می‌شود.

واژه‌های کلیدی: استنباط بیزی، تابع زیان توان دوم خطأ، ناحیه‌های با کمترین زیان پسین.

۱ مقدمه

یکی از روش‌های تعیین اندازه نمونه استفاده از برآورد فاصله‌ای است. در آمار کلاسیک، دسو و روگاوار (۱۹۹۰)، لیپسی (۱۹۹۰) و لمشو و همکاران (۱۹۹۰) فرمول‌هایی برای اندازه نمونه برای توزیع نرمال با استفاده از فاصله اطمینان p درصد و طول ℓ به دست آورده‌اند. فاصله‌های اطمینان کلاسیک اغلب برای تعیین

آدرس الکترونیک مسئول مقاله: نرگس نجفی، narges_najafi63@yahoo.com

کد موضوع بنای ریاضی (۲۰۰۰): ۶۲F۱۵

اندازه نمونه برای آزمایش‌های بعدی مورد استفاده قرار می‌گیرند. محقق با مشخص کردن سطح اطمینان p و با فرض این‌که طول فاصله اطمینان برابر ℓ باشد، معادله را بر حسب n حل کرده و اندازه نمونه مناسب را به صورت $n = \frac{2q\sigma}{\ell}$ به دست می‌آورد، که در آن q چندک p درصد از توزیع مورد نظر است. در عمل معمولاً واریانس نامعلوم بوده و از برآورد آن استفاده می‌شود. مسئله‌ای که از اندازه نمونه به دست آمده آشکار است این است که

- ۱) هرچه سطح اطمینان p افزایش یابد، اندازه نمونه نیز بیشتر می‌شود.
- ۲) هرچه طول فاصله کوچکتر شود، اندازه نمونه بزرگتر می‌شود و بالاخره واریانس‌های بزرگتر منجر به اندازه نمونه بزرگتری می‌شوند.

اخیراً برای برآورد اندازه نمونه بیزی روش‌های مختلفی پیشنهاد شده است. آدکوک (1988 و 1997) و فام‌گیا و ترکان (1992) روش بیزی را برای برآورد فاصله‌ای بر اساس تقریب‌های نرمال، چگالی‌های پسین بر اساس میانگین‌ها و واریانس‌های پسین به کار برندند.

هدف از این مقاله برآورد اندازه نمونه بیزی بر اساس فاصله‌های با کمترین زیان پسین^۱ (LPL) است. در این مقاله با به کار بردن نظریه تصمیم و استفاده ازتابع زیان به کمک سه روش متوسط طول^۲ (ALC)، متوسط پوشش^۳ (ACC) و بدترین برآمد^۴ (WOC)، اندازه نمونه بهینه را برای برآورد پارامتر θ در توزیع نرمال به دست آورده می‌شود. جوزف و همکاران (1995 و 1997) و جوزف و بلیسل (1991) این سه روش را بر اساس فاصله‌های با چگالی پسین مرتفع^۵ (HPD) برای تعیین اندازه نمونه بیزی برای پارامتر دو جمله‌ای و برای تفاضل نسبت‌های دو جمله‌ای و برآورد میانگین نرمال و تفاضل میانگین‌های نرمال به کار برندند و تا آنجایی که مولفین بررسی کرده‌اند، استفاده از این سه روش برای یافتن اندازه نمونه بیزی بر اساس

^۱ Lowest Posterior Loss

^۲ Average Length Criterion

^۳ Average Coverage Criterion

^۴ Worst Outcome Criterion

^۵ Highest Posterior Density

فاصله‌های با کمترین زیان پسین انجام نشده است.

۲ فاصله‌های با کمترین زیان پسین برای توزیع نرمال

فرض کنید $(X_1, \dots, X_n) = (X_1, \dots, X_n)$ نمونه تصادفی به اندازه n از توزیع نرمال $N(\theta, \sigma^2)$ باشد، که در آن σ^2 معلوم است. همچنین فرض کنید θ متغیری تصادفی از توزیع نرمال $N(\mu, \tau^2)$ است، که در آن μ و τ^2 معلوم هستند. اگر $\bar{x} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i$ میانگین این نمونه n تایی از x_i ها باشد، با استفاده از قضیه بیز توزیع پسین θ نرمال $N(\mu_n(\bar{x}), Var(\theta | \bar{x}))$ خواهد بود، که در آن

$$\mu_n(\bar{x}) = \frac{\sigma^2}{\sigma^2 + n\tau^2} \mu + \frac{n\tau^2}{\sigma^2 + n\tau^2} \bar{x} \quad (1)$$

$$Var(\theta | \bar{x}) = \frac{\sigma^2 \tau^2}{\sigma^2 + n\tau^2} = \sigma_n^2 \quad (2)$$

همچنین توزیع پیشگو برای \bar{x} نیز نرمال $N(\mu, \sigma'_n)$ است، که در آن $\sigma'_n = \frac{\sigma^2 + n\tau^2}{n}$ (برناردو و اسمیت، ۱۹۹۴).

فرض کنید تابع زیان توان دوم خطأ به صورت $L(\theta, \delta(\underline{x})) = (\delta(\underline{x}) - \theta)^2$ باشد، در این صورت فاصله p -تحمل با کمترین زیان پسین برای توزیع نرمال زیرمجموعه‌ای به صورت R_p^ℓ از فضای پارامتر است، هرگاه داشته باشیم

$$\begin{aligned} i) & \int_{R_p^\ell} N(\theta | \mu_n(\bar{x}), \sigma_n^2) d\theta = p \\ ii) & \forall \delta \in R_p^\ell, \quad \forall \delta' \notin R_p^\ell, \quad R(\pi, \delta) \leq R(\pi, \delta') \end{aligned}$$

که در آن $R(\pi, \delta(\underline{x})) = \int_{-\infty}^{+\infty} N(\theta | \mu_n(\bar{x}), \sigma_n^2) (\delta(\underline{x}) - \theta)^2 d\theta$ مخاطره پسین است و $\mu_n(\bar{x})$ و σ_n^2 در روابط (۳) و (۲) آمده است. بنابراین داریم

$$\begin{aligned} R(\pi, \delta(\underline{x})) &= \int_{-\infty}^{+\infty} N(\theta | \mu_n(\bar{x}), \sigma_n^2) (\delta(\underline{x}) - \theta)^2 d\theta \\ &= \int_{-\infty}^{+\infty} N(\theta | \mu_n(\bar{x}), \sigma_n^2) (\delta(\underline{x}) - 2\delta(\underline{x})\theta + \theta^2) d\theta \\ &= \delta(\underline{x}) - 2\delta(\underline{x})E(\theta | \underline{x}) + E(\theta^2 | \underline{x}) \end{aligned}$$

$$= \delta^*(\underline{x}) - 2\delta(\underline{x})\mu_n(\bar{x}) + (\sigma_n^2 + \mu_n^*(\bar{x})) \quad (3)$$

برای مقادیر مشخص σ^2, μ, τ^2 و \bar{x} مخاطره پسین،تابع درجه دوم از برآورده δ است. بنابراین با روش های عددی می توان مقادیری از $\delta(\underline{x})$ را چنان انتخاب کرد که ضمن مینیمم کردن مخاطره پسین، مساحت سطح زیر نمودار تابع چگالی پسین برای این مقادیر، مقدار ثابت p باشد. به این ترتیب فاصله های کمترین زیان پسین به دست آورده می شود. به عنوان مثال اگر $\tau^2 = 0/1, \mu = 1, \sigma^2 = 0/10$ و $n = 0/5$ باشند، معادله مخاطره پسین به صورت

$$R(\pi, \delta(\underline{x})) = \delta^*(\underline{x}) - 0/75\delta(\underline{x}) + 0/61$$

به دست می آید، که با حل عددی آن به ازای مقادیر مختلف مخاطره پسین فاصله های با کمترین زیان پسین به صورت $(0/1195, 0/1195)$ به دست می آید. برای این معادله، $44/5$ درصد از نقاط زیر خط مخاطره پسین قرار دارند.

۳ اندازه نمونه بیزی با استفاده از فاصله های با کمترین زیان پسین

برای تعیین اندازه نمونه به یک فاصله تحمل و استفاده از سه روش متوسط طول، متوسط پوشش و بدترین برآمد نیازمند است. آدکوک (۱۹۸۸) پیشنهاد کرد فاصله به کار گرفته شده فاصله ای متقارن حول میانگین پسین $\underline{x} \pm \frac{\ell}{2}$ باشد، که در آن ℓ ، طول معلوم است. جوزف و همکاران (۱۹۹۷) ناحیه ای به صورت

$$R_p^\ell = [a, a + \ell]$$

پیشنهاد کردند، که در آن a از قبل معلوم است و a چنان تعیین می شود که فاصله R_p^ℓ یک فاصله با چگالی پسین مرتفع باشد. اگر چه در کل، نتیجه حاصل از این دو روش متفاوت است، ولی با توجه به اینکه برای توزیع های تکمددی و متقارن مانند توزیع نرمال، ناحیه با چگالی پسین مرتفع، فاصله ای متقارن حول میانگین است، پس نتیجه ای مشابه دو روش به دست می آید.

در حالتی که واریانس توزیع نرمال معلوم است و هدف برآورد میانگین باشد، چون σ_n^2 فقط به n مستگی دارد و مستقل از مقادیر مشاهدات است، آدکوک و

جوزف (۱۹۸۸) به این نتیجه رسیدند که هر سه روش متوسط طول، متوسط پوشش و بدترین برآمد منجر به نتیجه مشابهی به صورت

$$2Z_{\frac{\rho}{4}} \sqrt{\sigma_n^2} \leq \ell \xrightarrow{\sigma_n^2 = \frac{\sigma^2 \tau^2}{\sigma^2 + n \tau^2}} n \geq \frac{4\sigma^2 Z_{\frac{\rho}{4}}^2}{\ell^2} - \frac{\sigma^2}{\tau^2} \quad (4)$$

برای اندازه نمونه می شوند. فاصله های با کمترین زیان پسین مانند فاصله های با چگالی پسین مرتفع برای توزیع نرمال متقارن نیستند، مگر اینکهتابع زیان مورد نظر، مانند تابع زیان اختلاف حقیقی (برناردو، ۲۰۰۵) پایا باشد. بنابراین در ادامه تعیین اندازه نمونه با استفاده از فاصله های با کمترین زیان پسین و سه روش ذکر شده را برای توزیع نرمال تعریف کرده و با استفاده از شبیه سازی، مقادیر اندازه نمونه محاسبه می شود.

۱.۳ روش پوشش متوسط برای توزیع نرمال

روش ACC (جوزف و بلیسل، ۱۹۹۱) کمترین مقدار n را طوری تعیین می کند که نابرابری

$$\int_{-\infty}^{+\infty} \left\{ \int_{R_{LPL}} N(\theta | \mu_n(\bar{x}), \sigma_n^2) d\theta \right\} N(\bar{x} | \mu, \sigma'_n) d\bar{x} \geq p \quad (5)$$

برقرار باشد، که در آن R_{LPL} ناحیه تحمل با کمترین زیان پسین است. چون $(\bar{x})_{\mu_n}$ به مقدار مشاهدات و n بستگی دارد، به دست آوردن مقدار عددی برای طرف چپ نامعادله (۵) بسیار مشکل است. بنابراین باید از جستجوی عددی برای رسیدن به اندازه نمونه درست استفاده کرد. یک روش برای این فرایند به کار بردن استراتژی جستجوی زیربخشی است. این فرایند زمانی متوقف می شود که نتایج مطلوب و مورد نظر برای n برقرار باشد نه برای $1-n$. در زیر به طور خلاصه از الگوریتم مونت کارلو برای تکمیل روش های توصیف شده استفاده خواهد شد. به طور کلی روش ACC به صورت

$$\int_{\chi} \left\{ \int_{R_p'} \pi(\theta | \underline{x}) d\theta \right\} f(\underline{x}) d\underline{x} \geq p \quad (6)$$

قابل بیان است، که در آن R_p^ℓ فاصله ای به طول ℓ و (\underline{x}, \bar{x}) تابع چگالی پیشگو و χ دامنه مقادیر x است. الگوریتم با تولید یک نمونه تصادفی به حجم M از توزیع $f(x)$ ادامه می یابد و برای هر M نمونه، انتگرال داخل اکولاد محاسبه می شود. متوسط این M انتگرال، سمت چپ نامعادله (۶) را تقریب می زند تا نتیجه مطلوب برای n به دست آید. این نگرش به نگرش آمیخته بیزی-درستنمایی معروف است که جوزف و همکاران (۱۹۹۷) آن را برای طرح آزمایش هایی برای برآورد تفاصل بین دو نسبت دو جمله ای به کار برداشتند و نتایج آن را با نتایج فرمول های استاندارد مقایسه کردند.

برای بررسی خطای روش مونت کارلو می توان شبیه سازی را چندین بار تکرار کرده و واریانس اندازه نمونه را محاسبه کرد. بدینه است هر چه تعداد و تکرارها افزایش یابد، خطای روش مونت کارلو کاهش می یابد. در این مقاله به دلیل طولانی بودن زمان جستجوی کامپیوتروی از یک تکرار و $M = 50$ و الگوریتم کلی زیر استفاده شده است:

(۱) یک مقدار اولیه برای اندازه نمونه n در نظر بگیرید.

(۲) M مقدار از متغیر تصادفی \bar{x}_i را از توزیع $N(\mu, \sigma'_n)$ تولید کنید.

(۳) برای هر مقدار \bar{x}_i ، تابع درجه دوم مخاطره پسین را از رابطه (۳) محاسبه کرده و آن را به ازای مقادیر مختلف حل کنید تا ناحیه بیزی با کمترین زیان پسین به طول ℓ به دست آید. برای هر M مقدار \bar{x}_i ، به ازای M مقدار $i = 1, 2, \dots, M$ $\text{Coverage}(\bar{x}_i) = \int_{R_{LPL_i}} N(\theta | \mu_n(\bar{x}), \sigma_n^2) d\theta$ را محاسبه کنید.

(۴) متوسط پوشش را برای مقادیر مختلف از رابطه $p' = \frac{1}{M} \sum_{i=1}^M \text{Coverage}(\bar{x}_i)$ محاسبه کنید.

(۵) اگر $p' \geq p$ باشد، الگوریتم متوقف می شود و مقدار n اندازه نمونه بهینه است. در غیر این صورت مقدار n را تغییر داده و مراحل را تکرار کنید تا کمترین مقدار برای n دست آید.

۲.۳ روش طول متوسط برای توزیع نرمال

روش ALC (جوزف و همکاران، ۱۹۹۷) کمترین مقدار n را چنان تعیین می‌کند که داشته باشیم

$$\int_{-\infty}^{+\infty} \left\{ \int_{R_{LPL}} d\theta \right\} N(\bar{x} | \mu, \sigma_n') d\bar{x} \leq \ell$$

می‌توان الگوریتمی مشابه الگوریتم بالا برای تعیین اندازه نمونه برای روش ALC نوشت. تفاوت دو روش ACC و ALC این است که در روش ALC باید برای هر \bar{x}_i ، به ازای $i = 1, 2, \dots, M$ ، فاصله‌ای جستجو شود که پوشش آن p باشد. سپس طول این فاصله را به دست آورده و ℓ' به صورت

$$\ell' = \frac{1}{m} \sum_{i=1}^m Length(\bar{x}_i)$$

محاسبه می‌شود، که در آن $Length(\bar{x}_i)$ طول فاصله با کمترین زیان پسین برای \bar{x}_i ، با پوشش p است. برای ℓ مشخص هرگاه $\ell \leq \ell'$ شود، الگوریتم متوقف می‌شود، در غیر این صورت الگوریتم تا جایی ادامه می‌یابد تا این شرط برقرار شود و مقدار بهینه n به دست آید.

۳.۳ روش بدترین برآمد برای توزیع نرمال

روش WOC (جوزف و همکاران، ۱۹۹۷)، مینیمم n را طوری جستجو می‌کند که داشته باشیم

$$\inf_{x \in X} \left\{ \int_{R_{LPL}} N(\theta | \mu_n(\bar{x}), \sigma_n^2) d\theta \right\} \geq p$$

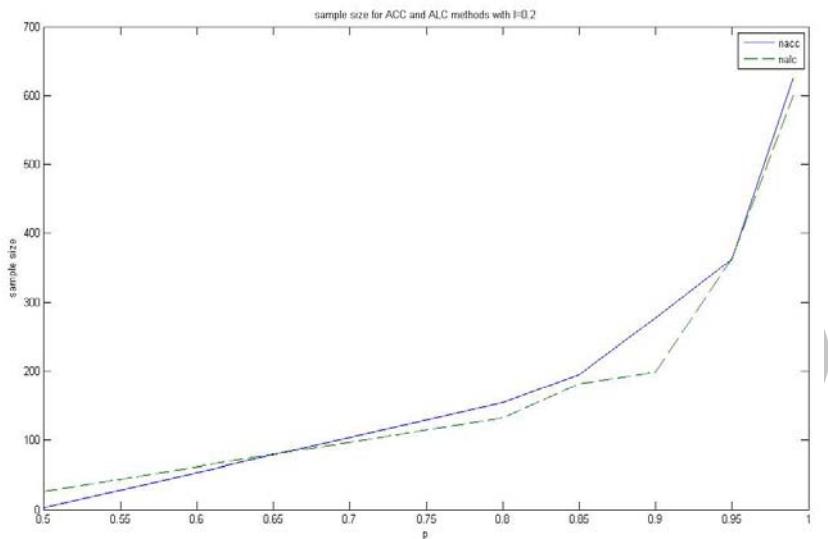
با الگوریتمی مشابه می‌توان اندازه نمونه بهینه را برای روش بدترین برآمد به دست آورد که در آن p مقدار معلومی است.

۴.۳ شبیه‌سازی حجم نمونه برای توزیع نرمال

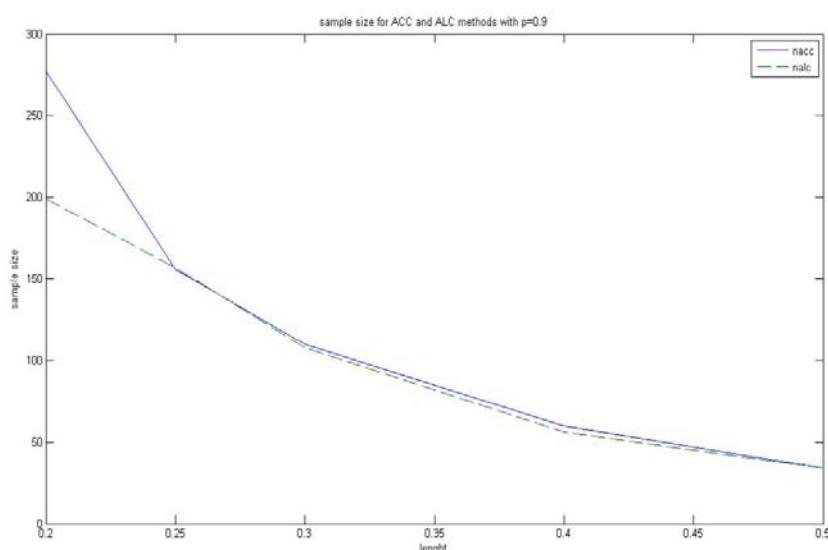
شبیه‌سازی با نرم‌افزار MATLAB برای مقادیر $1 = \sigma^2 = ۰/۱$, $\mu = ۱ = \tau^2$ انجام شده و اندازه نمونه با استفاده از روش‌های متوسط پوشش، متوسط طول بر حسب مقادیر مختلف پوشش p و طول ℓ به ترتیب در جدول ۱ آمده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود اندازه نمونه حاصل از دو روش ACC و WOC یکسان هستند، زیرا توزیع حاشیه‌ای پسین \bar{x} , $N(\mu, \frac{\sigma^2 + n\tau^2}{n})$ است. بنابراین برای مقادیر درنظر گرفته شده برای n ، واریانس این توزیع مقداری کمتر از یک به دست می‌آید. به عنوان مثال برای $n = ۵۰$, $n = ۰/۱۲$, $n = ۰/۱۲$. در این شبیه‌سازی $M = ۵۰$ عدد تصادفی از توزیع $N(\mu, \frac{\sigma^2 + n\tau^2}{n})$ تولید شده‌اند که در محاسبه میانگین توزیع پسین، یعنی $\mu_n(\bar{x}) = \frac{\sigma^2}{\sigma^2 + n\tau^2}\mu + \frac{n\tau^2}{\sigma^2 + n\tau^2}\bar{x}$ به کار می‌روند. چون اعداد خیلی نزدیک به هم هستند، میانگین توزیع پسین نیز برای اعداد تفاوت چندانی با هم ندارند. بنابراین پوشش‌های فاصله‌های با کمترین زیان پسین برای این اعداد تصادفی تقریباً با هم برابرند. روش ACC متوسط این ۵۰ پوشش را با مقدار معلوم p و روش WOC مینیمم پوشش‌ها را با p مقایسه می‌کند. بنابراین با توجه به یکسان بودن این مقادیر مینیمم مقدار با متوسط مقدار برابر است. پس اندازه نمونه به دست آمده از دو روش تقریباً مساوی است. شکل ۱ تغییرات اندازه نمونه با دو روش ACC و ALC برای مقادیر متفاوت p و $\ell = ۰/۲$ و شکل ۲ تغییرات اندازه نمونه با این دو روش را برای مقادیر مختلف ℓ و $p = ۰/۹$ نشان می‌دهد.

۴ بحث و نتیجه‌گیری

در این مقاله اندازه نمونه بیزی با استفاده از فاصله‌های با کمترین زیان پسین و سه روش ذکر شده محاسبه شد. اندازه نمونه به دست آمده با استفاده از فاصله‌های با کمترین زیان پسین در جدول ۱ نزدیک به مقادیر به دست آمده توسط آدکوک و جوزف (۱۹۸۸) با به کارگیری رابطه (۴) است. به عنوان مثال با استفاده از رابطه (۴)، برای $۰/۲۵$ و $۰/۲$ و $p = ۰/۸$ اندازه نمونه به ترتیب ۱۵۴ و ۹۴ به دست می‌آید. در حالی که برای همین مقادیر با توجه به جدول ۱، اندازه نمونه به روش

شکل ۱: اندازه نمونه‌ای ACC و ALC برای توزیع نرمال با p های مختلف و $\ell = ۰/۲$

شکل ۲: اندازه نمونه‌ای ACC و ALC برای توزیع نرمال با ℓ های مختلف و $p = ۰/۹$

جدول ۱: اندازه نمونه بیزی برای توزیع نرمال با طول و پوشش های مختلف به ازای $\mu = ۰/۱$ و $\sigma^2 = ۱$.

ℓ	روش					
$۰/۵$	$۰/۴$	$۰/۳$	$۰/۲۵$	$۰/۲$	p	
۰	۲	۳	۱۱	۲۱	$۰/۵۰$	
۱۷	۳۲	۶۳	۹۶	۱۵۵	$۰/۸۰$	
۲۴	۴۲	۸۳	۱۲۴	۱۹۵	$۰/۸۵$	ACC
۳۴	۶۰	۱۱۰	۱۵۴	۲۷۷	$۰/۹۰$	
۵۳	۸۷	۱۶۳	۲۲۴	۳۶۲	$۰/۹۵$	
۹۸	۱۵۵	۲۸۲	۴۱۴	۶۲۷	$۰/۹۹$	
۰	۱	۱۰	۱۸	۲۶	$۰/۵۰$	
۱۳	۲۹	۶۲	۸۷	۱۳۲	$۰/۸۰$	
۵۲	۴۱	۷۸	۱۱۷	۱۸۲	$۰/۸۵$	ALC
۳۴	۵۶	۱۰۸	۱۵۷	۱۹۹	$۰/۹۰$	
۴۴	۷۹	۱۴۸	۲۲۵	۳۶۳	$۰/۹۵$	
۸۵	۱۲۹	۲۴۹	۳۶۱	۶۰۱	$۰/۹۹$	

ACC به ترتیب ۱۵۵ و ۹۶ و ALC به ترتیب ۱۳۲ و ۸۷ است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود اندازه نمونه به روش ALC با استفاده از فاصله‌های با کمترین زیان پسین کوچکتر از فاصله‌های با چگالی پسین متفعع است، که آدکوک و جوزف (۱۹۸۸) محاسبه کرده‌اند. البته مزیت دیگری که فاصله‌های با کمترین زیان پسین دارند این است که در محاسبه آن‌ها تابع زیان نیز به کار می‌رود که امری مهم در تحلیل بیزی است. با توجه به شکل‌های ۱ و ۲ برای ℓ ثابت با افزایش p اندازه نمونه افزایش و برای p ثابت با افزایش ℓ اندازه نمونه کاهش می‌یابد.

تقدیر و تشکر

نویسنده‌گان از داوران محترم که پیشنهادهای مفید و ارزنده‌ای برای بهبود این مقاله ارائه کردند تقدیر و تشکر می‌نمایند.

مراجع

- Adcock, C. J. (1988), Bayesian Approach to Calculating Sample Size, *Statistician*, **37**, 433-439.
- Adcock, C. J. (1997), Sample Size Determination: A Review, *Statistician*, **46**, 261-283.
- Bernardo, J. M. and Smith, A. F. M. (1994), Bayesian Theory, *Chichester: Wiley*.
- Bernardo, J. M. (2005), Intrinsic Credible Regions: An Objective Bayesian Approach to Interval Estimation, *Test*, **14**, 317-384.
- Desu, M. M. and Raghavarao. D. (1990), *Sample Size Methodology*, Boston: Academic Press.
- Joseph, L., Wofson, D. and du Berger, R. (1995), Sample Size Calculations for Binomial Proportions via Highest Posterior Density Intervals, *Statistician*. **44**, 143-154.
- Joseph, L., Belisle, P. (1991), Bayesian Sample Size Determination for Normal Means and Difference Between Normal Means, *Statistician*, **46**, 209-226.
- Joseph, L., Du Berger, R., Belisle, P. (1997), Bayesian and Mixed Bayesian Likelihood Criteria for Sample Size Determination, *Statistics in Medicine*, **16**, 769-781.
- Lemeshoa, S., Hosmer, D. W., Klar, J. and Lwanga, S. K. (1990), Adequacy of Sample Size in Health Studies, *Chichester: Wiley*.
- Lipsey, M. W. (1990), *Design Sensitivity Statistical Power for Experimental Research*, Newbury Park: Sage.

..... اندازه نمونه بیزی برای توزیع نرمال با فاصله های کمترین زیان پسین ۸۸

Pham-Gia, T. and Turkkan, N. (1992), Sample Size Determination in
Bayesian Analysis (Disc: P399-404), *The Statistician*, **41**, 389-397.

Archive of SID